

Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова
кафедра шкірних та венеричних хвороб з курсом ПО

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор ЗВО з науково-
педагогічної та навчальної
роботи
проф. Інна АНДРУШКО

«_____» _____ 2024 __р.

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ІСПИТІВ
для вступу до аспірантури
із спеціальності «ШКІРНІ ТА ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ»

Вінниця 2024

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Аспірантура є формою підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації, яка передбачає навчання з відривом та без відриву від виробництва. Підготовка в аспірантурі здійснюється:

- для громадян України за рахунок:
 - коштів Державного бюджету України – за державним замовленням для роботи у державному секторі народного господарства;
 - коштів юридичних та фізичних осіб – на умовах контракту для роботи у державному і недержавному секторах народного господарства;
- для іноземців та осіб без громадянства на підставі:
 - міжнародних договорів України;
 - загальнодержавних програм;
 - договорів, що укладені вищими навчальними закладами з юридичними та фізичними особами.

Тема дисертації та індивідуальний план роботи аспіранта після обговорення кафедрою або лабораторією затверджується Вченою радою вищого навчального закладу (факультету) не пізніше тримісячного терміну після зарахування його до аспірантури. Для планування дисертаційної роботи необхідними документами є:

1. анотація дисертації,
2. тематичний та календарний плани
3. довідка при патентно-інформаційний пошук.

Наведені документи представляють проректору з наукової роботи, який призначає 2 рецензентів. У разі позитивних результатів, проведеного рецензування робота включається до порядку денного Вченої ради та обговорюється на її засіданні.

Особам зарахованим за державним замовленням до аспірантури з відривом від виробництва, стипендія призначається з дня їх зарахування, а тим, які навчаються в аспірантурі за контрактом, відповідно до умов контракту.

Аспіранти мають право на:

- користування навчально-виробничою, науковою, культурно-спортивною та оздоровчою базою вищих навчальних закладів;
- отримання всіх видів відкритої наукової інформації і наукового консультування;
- участь у науковій діяльності кафедри, відділу, лабораторії;
- отримання державної стипендії встановленого розміру у разі зарахування на навчання з відривом від виробництва за державним замовленням;
- переривання навчання з поважних причин з подальшим його продовженням (тривалість і кількість переривань навчання, а також поважність причин визначаються Вченою радою вищого навчального закладу);
- щорічні канікули до двох календарних місяців, які включаються до загального терміну навчання у разі зарахування на навчання з відривом від виробництва;
- роботу за сумісництвом відповідно до законодавства України;
- безпечні і нешкідливі умови навчання та праці;
- працевлаштування згідно з типовою угодою (у разі зарахування на

навчання за державним замовленням) або контрактом (у разі навчання поза державним замовленням). Термін навчання в аспірантурі включається до науково-педагогічного стажу.

Аспіранти зобов'язані:

- дотримуватися вимог законодавства, моральних, етичних норм поведінки;
- глибоко оволодівати знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю, підвищувати загальний культурний рівень;
- опанувати методологією проведення наукових досліджень;
- виконувати індивідуальний план роботи над дисертацією, який передбачає: написання дисертаційної роботи, складання кандидатських іспитів із спеціальності, іноземної мови і філософії та, у разі необхідності, додаткового іспиту, визначеного рішенням спеціалізованої вченої ради закладу, установи, де передбачається захист дисертації, заліків з дисциплін, визначених рішенням Вченої ради вищого навчального закладу з урахуванням профілю підготовки, а також педагогічну практику;
- звітувати про хід виконання дисертації на засідання кафедри, відділу, лабораторії, Вченої ради вищого навчального закладу;
- у встановлений термін захистити дисертацію або подати її до захисту в спеціалізовану вчену раду;
- дотримуватися Статуту і правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу.

Термін навчання в аспірантурі з відривом від виробництва не перевищує трьох років, а без відриву від виробництва – чотирьох років.

Кожному аспіранту одночасно з його зарахуванням відповідний наказом керівника вищого навчального закладу призначається, науковий керівник, як правило, доктор наук або за рішенням Вченої ради, як виняток, кандидат наук. Науковий керівник аспіранта здійснює наукове керівництво роботи над дисертацією, контролює виконання затвердженого ним індивідуального плану.

Аспірант працює за індивідуальним планом роботи, не менше ніж два рази на рік звітує про його виконання на засіданні кафедри, відділу, лабораторії і щорічно атестується науковим керівником та атестаційною комісією університету. За результатами атестації відповідним наказом керівника вищого навчального закладу аспірант переводиться на наступний рік навчання або відраховується з аспірантури.

Аспірантам, які навчаються без відриву від виробництва та успішно виконують індивідуальний план роботи, за місцем роботи дається додаткова оплачувана щорічна відпустка тривалістю 30 календарних днів для складання кандидатських іспитів і виконання роботи над дисертацією та, за їх бажанням, протягом чотирьох років навчання один вільний від роботи день на тиждень з оплатою його в розмірі 50% середньої заробітної плати працівника. До щорічної відпустки не включається проїзд від місця роботи аспіранта до місця знаходження вищого навчального закладу наукової установи і назад. Витрати на проїзд несе аспірант.

Аспіранти, які закінчили навчання в аспірантурі з відривом від виробництва за державним замовленням, працевлаштовуються згідно з типовою угодою, а аспіранти, які закінчили навчання в аспірантурі поза державним замовленням, - згідно з контрактом.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Перелік знань та умінь відповідно до вимог до аспіранта зі спеціальності "шкірні та венеричні хвороби".

1. Аспірант зі спеціальності "Шкірні та венеричні хвороби" повинен знати:

- основи законодавства охорони здоров'я та основні директивні документи, які визначають діяльність органів і закладів охорони здоров'я;
- організацію лікувально-профілактичної допомоги населенню;
- організацію дерматовенерологічної допомоги населенню;
- організацію боротьби з поширенням венеричних та заразних шкірних захворювань;
- чинні накази МОЗ України та місцевих відділів охорони здоров'я щодо організації боротьби з поширенням венеричних та заразних шкірних хвороб;
- необхідну медичну документацію, звітні та облікові її форми.

2. Аспірант зі спеціальності "Шкірні та венеричні хвороби" повинен уміти:

- правильно, з точки зору деонтології, зібрати анамнез та провести обстеження хворого;
- провести диференціальний та сформулювати клінічний діагноз;
- призначити хворому раціональну терапію;
- виконати необхідні діагностичні та терапевтичні процедури;
- дотримуватись принципів медичної етики та деонтології;
- надати невідкладну допомогу при анафілактичному шоку, гострій кровотечі, гострій серцево-судинній та дихальній недостатності та гострих інтоксикаціях, травмах та інших невідкладних станах.

3. Спеціальні знання аспіранта зі спеціальності "Шкірні та венеричні хвороби":

- поглиблені знання з анатомії та фізіології шкіри;
- діагностика шкірних та венеричних захворювань, первинні та повторні морфологічні елементи висипів на шкірі і слизових оболонках;
- етіологія, патогенез, найновіші методи лікування, методи профілактики і диспансеризації хворих на шкірні та венеричні захворювання;
- фактори, що спричиняють розвиток цих захворювань;
- класифікація захворювань, їх клінічні прояви, перебіг та можливі ускладнення;
- особливості деонтологічного підходу та обстеження хворих на шкірні та венеричні хвороби;
- комплексна, патогенетичне обґрунтована терапія цих захворювань;
- принципи загального та місцевого лікування шкірних хвороб;
- неінфекційні захворювання шкіри: червоний вовчак, склеродермія, первинний ретикульоз, лімфома шкіри, геморагічний васкуліт, псоріаз, екзема, дерматит, atopічний дерматит, пухирчатка, червоний плоский лишай;
- інфекційні та вірусні хвороби шкіри: загальні знання про скрофулодерму, лепру, герпес, бородавки, рожевий лишай;
- дерматомікози, кератомікози, мікроспорія, трихофітія, парша,

епідермофітія;

- сифілідологія: будова і біологія блідої трепонеми, патогенез сифілісу, особливості сучасного його перебігу;
- клінічні прояви первинного, вторинного та третинного сифілісу, раннього і пізнього природженого сифілісу, сучасні методи його лікування, профілактика трансфузійного сифілісу, диспансерний облік;
- анатомія чоловічих та жіночих статевих органів, будова та біологія гонококу, класифікація та патогенез гонореї, клінічні прояви гострої та хронічної гонореї у чоловіків та жінок, ускладнення гонореї у чоловіків (простатити, епідидиміт, парауретрит), ускладнення гонореї у жінок (бартолініт, ендocerвіт, ендометрит), профілактика, диспансерний облік
- спеціальні знання про негококові уретрити та інші захворювання, що передаються статевим шляхом;
- спеціальні знання про етіологію, патогенез та прояви і перебіг ВІЛ-інфекції (СНІД).

4. Спеціальні уміння аспіранта зі спеціальності "Шкірні та венеричні хвороби":

- повинен уміти правильно і всебічно проводити огляд шкірних покривів та видимих слизових оболонок;
- діаскопія, пальпація, пошкрябування;
- відтворення та оцінка дермографізму;
- аналіз рентгенограм;
- люмінесцентна діагностика грибкових захворювань;
- спинномозкова пункція (люмбальна),
- методика застосування пов'язок, примочок, дерматологічних компресів, паст, збовтуваних сумішей, пластрів, аерозолей, лаків;
- зрошування хлоретилком;
- електрокоагуляція;
- кріотерапія рідким азотом;
- проведення відлущування за Арієвичем;
- масаж передміхурової залози;
- бужування;
- катетеризація м'яким катетером;
- інстиляція уретри;
- видалення гострокінцевих кондилом;
- правильне виписування дерматологічних рецептів;
- заповнення санаторно-курортної картки.

5. Практичні навички аспіранта зі спеціальності "Шкірні та венеричні хвороби":

- визначення больової та тактильної чутливості;
- визначення проби Бальцера;
- визначення симптому Нікольського;
- визначення симптому Аушпіца;
- біопсія шкіри;
- взяття матеріалу при діагностиці мікозів;
- дослідження на коростяний кліщ;
- дослідження на акантолітичні клітини;

- взяття матеріалу для дослідження на бліду трепонему;
 - пункція лімфатичних вузлів;
 - взяття матеріалу для дослідження на гонококки, трихомонади, хламідії, мікоплазми;
 - постановка шкірних алергічних проб.
6. Основи педагогіки, педагогічної, вікової та медичної психологій.
 7. Основи методології, викладання дерматовенерології.
 8. Основи наукознавства, патентознавства.
 9. Робота з науковою літературою.
 10. Основи знань медичної статистики.
 11. Основи економіки, маркетингу та менеджменту в державній страховій та приватній системах охорони здоров'я.

IV. Орієнтовний тематичний план занять на період навчання на кафедрі **Тематичний план лекцій з розділу "Дерматологія"**

Назва лекцій:

1. Медична психологія, етика та деонтологія дерматовенерології.
2. Анатомія, гістологія та фізіологія шкіри.
3. Гістоморфологічні зміни шкіри у хворих на дерматоз.
4. Опис загального стану і обстеження за органами та системами.
5. Опис уражень шкіри та слизових оболонок.
6. Патогенетичне лікування хворих на дерматоз.
7. Застосування кортикостероїдних гормонів.
8. Лікарські форми та засоби їх застосування в дерматології.
9. Лікарські засоби, які застосовуються для зовнішнього лікування дерматозів.
10. Дерматити та токсикодермії.
11. Червоний вовчак.
12. Дерматоміозити.
13. Склеродермія.
14. Васкуліти.
15. Фотодерматози.
16. Пухирчаті дерматози.
17. Дисхромічні дерматози.
18. Екзематичні захворювання шкіри.
19. Атопічний дерматит.
20. Псоріаз.
21. Захворювання волосся.
22. Гемодермії та ретикульози.
23. Піодермії.
24. Туберкульоз шкіри.
25. Лепра.
26. Вірусні захворювання шкіри.
27. Протозоонози.
28. Дерматозоонози.
29. Інфекційні еритеми.
30. Поверхневі мікози.
31. Мікози ступнів.

Тематичний план практичних занять з розділу "Дерматологія"

Назва теми:

1. Анатомія, гістологія та фізіологія шкіри.
2. Гістоморфологічні зміни шкіри у хворих на дерматоз.
3. Семіотика шкірних висипів (первинні та повторні морфологічні елементи).
4. Збір анамнезу.
5. Взяття матеріалу та виконання спеціальних дерматологічних і лабораторних досліджень.
6. Симптоматичне лікування.
7. Вітамінотерапія.
8. Хіміотерапевтичні засоби лікування.
9. Антимікробні та антипаразитарні засоби.
10. Засоби активної імунізації.
11. Цитостатичні засоби.
12. Фотосенсибілізуючі засоби.
13. Гіпосенсибілізуючі засоби.
14. Застосування анаболічних гормонів.
15. Застосування статевих гормонів.
16. Застосування тиреоїдину та інсуліну.
17. Присипки.
18. Збовтувані суміші, креми, емульсії.
19. Пасти, мазі, лаки.
20. Клей, пластирі.
21. Анілінові барвники.
22. Антипаразитарні засоби.
23. Кератолітичні засоби.
24. Свербіржзаспокоювальні засоби.
25. Депіментуючі та посилюючі пігментацію засоби.
26. В'яжучі засоби.
27. Фотозахисні засоби.
28. Зм'якшувальні маски.
29. Злушувальні маски.
30. Дерматити та токсикодермії.
31. Професійні захворювання шкіри.
32. Лікарські ураження шкіри.
33. Червоний вовчак.
34. Дерматоміозит.
35. Склеродермія.
36. Васкуліти.
37. Атрофії та гіпертрофії шкіри.
38. Сверблячі дерматози.
39. Фотодерматози.
40. Пухирчаті дерматози.
41. Гіперкератози.
42. Екзематозні захворювання шкіри.
43. Дисхроматичні дерматози.
44. Атопічний дерматит.
45. Ліхени.

46. Псоріаз.
47. Парапсоріаз.
48. Захворювання салових залоз.
49. Захворювання волосся.
50. Гемодермії та ретикульози.
51. Спадкові дерматози.
52. Пухлини шкіри.
53. Піодермії.
54. Туберкульоз шкіри.
55. Лепра.
56. Ураження шкіри при загальних інфекційних захворюваннях.
57. Вірусні захворювання шкіри.
58. Протозоонози.
59. Інфекційні еритеми.
60. Поверхневі мікози.
61. Мікози ступнів.
62. Кандидоз.
63. Глибокі мікози.

Тематичний план лекцій з розділу "Венерологія"

Назва теми:

1. Загальна патологія сифілісу.
2. Первинний сифіліс.
3. Вторинний сифіліс.
4. Третинний сифіліс.
5. Нейросифіліс.
6. Природжений сифіліс.
7. Серологічна діагностика сифілісу.
8. Принципи лікування та профілактики сифілісу.
9. Морфологія та біологія гонококу
10. Гонорейний утретрит у чоловіків.
11. Ускладнення гонореї у чоловіків.
12. Гонорея у жінок.
13. Лікування гонореї.
14. Трихомоноз.
15. Хламідіоз.
16. Проблеми СНІДу.

Тематичний план практичних занять з розділу "Венерологія"

Назва теми:

1. Етіологія сифілісу.
2. Загальна патологія сифілісу.
3. Первинний сифіліс.
4. Вторинний сифіліс.
5. Третинний сифіліс.
6. Ураження внутрішніх органів: нервової системи, кісток, суглобів.
7. Нейросифіліс.
8. Природжений сифіліс.

9. Серологічна діагностика сифілісу.
10. Принципи лікування та профілактики сифілісу.
11. Гонорейний уретрит у чоловіків.
12. Ускладнення гонореї у чоловіків.
13. Гонорея у жінок.
14. Лікування гонореї.
15. Клініка та діагностика трихомонозу.
16. Лікування трихомонозу.
17. Клініка та діагностика хламідіозу.
18. Хвороба Рейтера.
19. Методи лікування хламідіозу.
20. Клініка, диференціальна діагностика з іншими ерозивно-виразковими ураженнями статевих органів.
21. Методи лікування.
22. Проблеми СНІДу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дерматологія і венерологія: підручник / В.І. Степаненко, А.І. Чоботарь, С.О. Бондарь та ін. — 2-е видання, «Медицина» 2020. - 336 с.
2. Сімейна медицина: у 3 кн. : підручник. Книга 3. Спеціальна частина. Поліпрофільність загальної лікарської практики: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Л.С. Бабінець, О.М. Барна, С.А. Бондар та ін. ; за ред. О.М. Гиріної, Л.М. Пасієшвілі. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 680 с.
3. Дерматологія та венерологія під редакцією проф. В.І.Степаненко, Київ, 2012.- видавництво КІМ.- 848 с.
4. В Савчак, С.Галникіна. - Хвороби шкіри. Хвороби, що передаються статевим шляхом: Підручник: - Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. -507 с
5. Кравченко В.Г. Шкірні та венеричні хвороби. - К.: Здоров'я, 1995.-260 с.
6. Family Medicine: textbook: in 3 books. – Book 3: . Multidisciplinary General Medical Practice Special part / L.S. Babinets, P.A. Bezditko, S.A. Bondar and et al. – Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2020. – 616 p. (in English)
7. Dermatology, Venereology. Textbook / [Stepanenko V.I, Shupenko M.M., Mikheiev O.G. et al.];under edit. of V.I.Stepanenko. – Kyiv: KIM, 2013.–560 p.Д
8. V.H. Koliadenko, T.P. Vysochanska, O.I. Denysenko. Dermatovenereology Modules, Kyiv AUS Medicine Publishing, 2010, 231 p.
9. Fitzpatrick, James E..Dermatology secrets in color / J. E. Fitzpatrick, J. L. Aeling. - 2. ed. - Philadelphia : Hanley & Belfus, 2001. - XIII, 498 p.
10. Кулага В.В., Романенко И.М., Афонин С.Л., Кулага С.М. Грибковые болезни и их осложнения / Рук-во для врачей. – Луганск, 2006.
11. Щуцкий И.В. Справочник по детской дерматологии – К.: Здоровья, 1988.
12. Джеймс Е. Фитцпатрик, Джон Л. Элинг. Секреты дерматологии / Пер. с англ. – М.; СПб: «Изд-во Бином» – «Невский Диалект», 1999.
13. Гржебин З.Н., Цераидис Г.С. Основы гистопатологии кожи. – М.: Медицина, 1960.
14. Кожевников П.В. Общая дерматология. – Л., 1970.
15. Левер У.Ф. Гистопатология кожи. М.: Медицина, 1958.
16. Калантаевская К.А. Морфология и физиология кожи человека. Здоровья, 1972.
17. Глухенький Б.Т. и соавт. Гнойничковые болезни кожи. Здоровья, 1983.
18. Попхристов П. Кожные болезни в детском возрасте – М.: Медицина, 1969.

19. Гусейн-Заде К.М. Кожный лейшманиоз. – Ашхабад 1965.
20. Задорожный Б.А. Псориаз. – Здоровья, 1983.
21. Таджибаев Т.Т. Красный плоский лишай. – Ташкент, 1968.
22. Капкаев Р.А., Абальянц Л.А. Экзема и аллергический дерматит. – Ташкент, 1980.
23. Шелюженко А.А., Браиловский А.Я. Кожные болезни у лиц пожилого и старческого возраста. К.: Здоровья, 1982.
24. Щуцкий И.В. Патогенез и лечение экземы. – К.: Здоровья, 1974.
25. Потоцкий И.И., Гребенников В.А., Коляденко В.Г. Нейродермит. – К.: Здоровья, 1986.
26. Кулага В.В. Васкулиты кожи. – Барнаул, 1976.
27. Потоцкий И.И., Сулейманов К.С. Красная волчанка. – Ташкент, 1979.
28. Торсуев Н.А., Шеклаков Н.Д., Романенко В.Н. Буллёзные дерматозы. – М.: Медицина, 1979.
29. Ариевич А.М., Шецирули Л.Т., Патология ногтей. – Тбилиси, 1976.
30. Рук А., Даубер Р. Болезни волос и волосистой части головы. – М.: Медицина, 1985.
31. Потоцкий И.И. Гиперкератозы. – К.: Здоровья, 1977.
32. Потоцкий И.И. Ихтиоз. – К.: Здоровья, 1981.
33. Каламкарян А.А. Клиника и терапия ретикулёзов кожи. – Ереван, 1983.
34. Потоцкий И.И. Ретикулёзы кожи. – К.: Здоровья, 1972.
35. Ахметшин Р.Л. УК в медицине. Взгляд врача на составы преступлений в медицинской сфере. – Донецк: Изд. Заславский А.Ю., 2007.
36. Левер В. Гистопатология кожи. – М.: Медгиз, 1998.
37. Фук Д., Даубер Ф. Болезни волос и волосистой части головы. – М.: Медицина, 1991.

Завідувач кафедри
шкірних та венеричних хвороб з курсом ПО,
ВНМУ імені М.І. Пирогова
доктор медичних наук, професор

Бондар С.А.